

Zitting 2000-2001

22 maart 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de ouderenzorg

Vraag om uitleg van mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de erkenning van het Toegankelijkheidsbureau van Limburg als kenniscentrum

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het persoonlijk assistentiebudget

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvang van slachtoffers van mensenhandel

Bijlage

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 22 maart 2001

WAARNEMEND VOORZITTER : Mevrouw Ria Van Den Heuvel

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 9.09 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de ouderenzorg

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de ouderenzorg.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik had oorspronkelijk een verzoek tot interpellatie ingediend. Tot mijn verwondering heeft men geoordeeld, zoals uit de motivatie blijkt, dat het ouderenbeleid geen problematiek van algemeen belang is en moest ik de interpellatie omvormen tot een vraag om uitleg.

Ouderenzorg heeft betrekking op de bevordering van de zelfredzaamheid op verscheidene terreinen, gaande van gezondheid, wonen tot participatie. De bevordering ervan betekent dat men met verscheidene departementen moet samenwerken, zoals men ook in de begroting heeft gesteld. Zo is er samenwerking mogelijk met Cultuur en met de hele huisvestingssector. Mevrouw de minister, u hebt een opdracht gegeven aan het Platform Wonen voor Ouderen en hebt met deze organisatie ook studiedagen georganiseerd. De concrete uitwerking is niet altijd even duidelijk. Het is van belang te weten hoe die samenwerking verloopt en welke resultaten men beoogt of al heeft gerealiseerd.

Daarnaast is er ook een decreet inzake de thuiszorg, waarin de verscheidene vormen van thuiszorg, gezinszorg, poetshulp, oppashulp, lokale en

regionale dienstencentra, en de semi-residentiële opvang uit de vorige legislatuur worden geregeld. We mogen er fier op zijn dat we een belangrijke aanzet hebben gegeven inzake de organisatie van een op een moderne leest geschoeide thuiszorg. Vroeger associeerde men de thuiszorg dikwijls met de poetsvrouw en gezinshelpster. Met de huidige regelgeving en met de, soms te beperkte, mogelijkheden is er een begin gemaakt inzake een nieuw beleid, niet alleen voor de ouderen, maar ook voor wat een geïntegreerde regeling voor de thuiszorg en de residentiële zorg betreft. Ik was verheugd te vernemen dat u onze mening hierover deelt. We zijn ook voorstander van een geïntegreerde regeling op grond van zorgbehoefte van gehandicapten en ouderen. We beseffen dat er op dat punt nog veel werk aan de winkel is. De leeftijd als criterium zou verdwijnen. In de plaats daarvan zouden de graad van zorg en zorgbehoefte elementen vormen bij de beoordeling. Met de zorgverzekering waren we daar een voorloper in. Mevrouw de minister, jammer genoeg is dit één van de zaken waar u tegenin gaat.

Men zegt al lang dat er wat moet gebeuren met de residentiële sector. Ook u bent het daar mee eens. In de begroting hebt u enkele – summier – mogelijkheden opgenomen, die toch enig perspectief geven.

– *Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen treedt als voorzitter op.*

Velen voelen zich betrokken bij de organisatie van de ouderenzorg. Dat is een goede zaak. Op die manier kan men een brug maken tussen ouderen en jongeren en tussen de verschillende generaties. Ik heb samen met u geluisterd naar een toespraak op het VVI-congres van federaal minister Vandembroucke. Hij deed toen een oproep om een groot debat te houden over ouderenzorg. Hij wilde daarin het voortouw nemen. Hij heeft hetzelfde standpunt nog eens herhaald in Oostende. Als federale

Becq

minister van 'Ouderen' zou hij zich niet enkel bezighouden met residentiële zorg, maar ook met indicatiestelling. Het federale niveau boekt dus vooruitgang, ook wat de eerstelijnszorg, SIT's, enzovoort betreft. Mevrouw de minister, ook u houdt zich bezig met deze zaak en bent bezig met een ronde door Vlaanderen. Ik heb vernomen dat een eerste onderzoeksrapport klaar is. Dat is nogal bizar.

Mevrouw de minister, hebt u met minister Vandembroucke overleg gepleegd over het debat inzake ouderenzorg? Zowel u als minister Vandembroucke wensen dit immers te voeren. Blijft u bij uw standpunt om zelf het voortouw te nemen inzake het ouderenbeleid? Zo is er bij de erkenning van de RVT-normen enige wrevel aan Vlaamse kant. Inzake normering werden op federaal vlak een aantal regels en kwaliteitseisen opgelegd. Zo is er bijvoorbeeld de regel van 1 verpleegkundige per 30 residenten. Ook een aantal kwaliteitsnormen werden via KB verhoogd. Vanuit het andere landsdeel komt hierop protest. Vlaanderen vreest dan ook dat de kwaliteit zou kunnen dalen. Kunt u hier niet tegenin gaan en zeggen dat kwaliteit één van onze keurmerken is, ook in de zorgverlening? Indien ja, hoe denkt u dat te doen? Welke visie neemt de Vlaamse regering in met betrekking tot het debat dat minister Vandembroucke wil voeren?

In welke mate zijn er concrete afspraken, samenwerkingsverbanden, projecten met andere departementen met het oog op een grotere zelfredzaamheid van de ouderen? Welke concrete resultaten zijn er al? Is er reeds een eerste evaluatie gebeurd van het decreet op de thuiszorg voor wat betreft de aanwezigheid van de diensten? Wordt de programmatie gevolgd in de diverse regio's? Op lokaal vlak hoor ik dat de subsidiëring vrij laag is. Hebt u een zicht op het bereik van de zorgbehoevende ouderen én jongeren? In hoeverre worden personen jonger dan 60 à 65 jaar bereikt? Indien dit niet het geval is, zult u daar dan rekening mee houden? Is er een evaluatie inzake de kwaliteit van de dienstverlening en de toepassing van de meldingsplicht, zoals opgenomen in het decreet? We hebben beide zaken in de commissie besproken. De bekommernis vertrok voornamelijk vanuit het marktgeven.

Zijn er naast de nieuwe mogelijkheden die zijn vervat in het decreet op de thuiszorg nog andere formules van zorg- en dienstverlening mogelijk? Men vraagt me regelmatig hoever men staat met de initiatieven inzake pleegzorg voor ouderen. In hoeverre is dit haalbaar? Bestaan die projecten? Zo

ja, worden ze gesteund? Zijn er nog andere dan de klassieke formules uit het decreet voor ouderenzorg en thuiszorg? Worden er nieuwe initiatieven ontwikkeld bij de overgang tussen thuis- en residentiële zorg?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Het is niet omdat minister Vandembroucke met veel lawaai op radio en TV zegt inzake het ouderenbeleid het voortouw te nemen, dat er in Vlaanderen niets is gebeurd. Integendeel, ik heb de indruk dat wij eigenlijk bezig zijn met het nemen van het voortouw en reeds verder staan dan wat mijn federale collega laat uitschijnen. Wij hadden in ons regeerakkoord en in de beleidsnota beloofd tegen begin 2003 het decreet op de ouderenzorg van 1985 te herschrijven. Dit zouden we doen na een zeer brede raadpleging van alle betrokkenen in het veld vanuit mijn functie als coördinerend minister voor Ouderenbeleid.

Momenteel zitten we op schema. Vorig jaar hebben we de ronde van Vlaanderen gedaan. Een stuurgroep met alle betrokkenen onder leiding van een professor van de VUB heeft verslag gemaakt van deze werkzaamheden. Dit werd mij eind februari overhandigd samen met het voorstel vanuit die stuurgroep om zeven werkgroepen aan de slag te laten gaan. Deze werkgroepen zullen elk een bepaald deelthema voor een nieuw ouderendecreet uitwerken.

Vorige vrijdag hebben wij de verschillende werkgroepen en de overkoepelende stuurgroep onder voorzitterschap van directeur-generaal Marc Morris geïnstalleerd. Ik heb zelf op basis van al het verzamelde materiaal een insteek gegeven van wat de bakens zijn voor een nieuw decreet ouderenzorg. Zoals u terecht zegt, bouwt dat ten dele voort op de inzichten van het thuiszorgdecreet. Die gaan uit van het verder werken in de richting van een Vlaams decreet op de zorg, ongeacht het feit of het al dan niet 65-plussers betreft. Hiermee geef ik geenszins de opdracht aan die stuurgroep om het Vlaams Fonds en de ouderenzorg te integreren tegen 1 januari 2003. Dat zou budgettair wat te hoog gegrepen zijn.

Wij willen binnen deze filosofie verder werken en even over het muurtje kijken naar aan de ene kant de zorgverzekering en aan de andere kant het Vlaams Fonds als het bijvoorbeeld gaat over indicatiestellingen. Zo kunnen we in de toekomst werken aan een integratie van al die regelgeving in Vlaanderen.

Vogels

Binnen de werkgroepen die vorige vrijdag van start zijn gegaan, zijn verschillende mensen vertegenwoordigd die in onze gemeenschap bevoegdheid hebben inzake ouderenbeleid, allochtonenbeleid, thuiszorgbeleid, VWGC's, enzovoort. Van meet af zijn ook vertegenwoordigers van de federale collega's Aelvoet en Vandenbroucke betrokken. Toen minister Vandenbroucke hiertoe opriep tijdens het VVI-congres, hadden de federale kabinetten reeds toegezegd mee te werken in de schoot van de bestaande Vlaamse dynamiek.

Ik heb als antwoord op de oproep van minister Vandenbroucke voorgesteld om een interministeriële conferentie te plannen over een toekomstig geïntegreerd ouderenbeleid. Zo kan er regelmatig worden teruggekoppeld tussen het federale niveau en de Vlaamse dynamiek. Dit mag echter geen afremming vormen voor de dynamiek die in Vlaanderen bestaat, noch voor de kwaliteit van ondersteuning. Wij staan immers een stuk verder dan de Waalse collega's inzake het thuiszorgdecreet. Overleg en samenwerking zijn nodig, maar mogen niet betekenen dat we hieromtrent kwalitatieve stappen moeten terugzetten. Uitgaande van het begrip diversiteit, heeft de zorgvraag van ouderen niet alleen betrekking op het verminderd zelfzorgvermogen, maar eveneens op draagkracht, kwaliteit, psychologische draagkracht, familiale omkadering, enzovoort. Er moet dus ook multidisciplinariteit in de ouderenzorg worden ingebouwd, zeker ook bij de uitbouw van zorgmodules. In die zin is het belangrijk dat een ouderendecreet zowel de thuiszorg als de residentiële zorg integreert en dus eigenlijk de naadloze overgang decretaal mee inbouwt.

Met de toestemming van de voorzitter en van de commissie wil ik graag de desbetreffende documenten aan de commissie bezorgen met het oog op een eventuele bespreking in de commissie, wat dan waarschijnlijk na Pasen zal gebeuren.

In de schoot van de respectieve werkgroepen zijn zoals gezegd vertegenwoordigers opgenomen uit andere departementen. Het betreft personen die werkzaam zijn in provinciebesturen, de administratie huisvesting en de federale kabinetten.

Bovendien wordt gemiddeld eenmaal per maand een interkabinettenwerkgroep op federaal niveau georganiseerd. Hier worden de federale en de regionale materies voorgesteld, zodat een optimale

afstemming in heel het proces van het volgende jaar nodig is. Dit loopt parallel met de eerste evaluatie van het thuiszorgdecreet, die momenteel aan de gang is.

Ik heb de cijfers bij omtrent de mate waarin de programmatie met de thuiszorgvoorziening in de verschillende provincies is ingevuld. Ik kan u de toestand van 31 december 2000 overmaken. Ze worden in het verslag opgenomen. U zult mij dus ontslaan van het voorlezen van alle percentages.

De evaluatie toont dat 20 percent van de gebruikers van diensten gezinszorg jonger zijn dan 60 jaar. Bij de poetsdiensten is dit amper 5 percent. Tot nu toe werden nog geen stappen gezet om de zogenaamde meldingsplicht te organiseren. Het is mijn vaste overtuiging om in de toekomst de dienstverlening uitsluitend voor te behouden aan voorzieningen die door de Vlaamse overheid zijn erkend of een kwaliteitscertificaat hebben gekregen. Dat is ten dele mijn betoog op het antwoord waarbij u verwijst naar andere vormen van zorgorganisatie. Het is trouwens ook één van de bakens die ik vorige week vrijdag aan de stuwgroep duidelijk heb gemaakt.

De verschillende thematische werkgroepen die in het kader van de voorbereiding op een nieuw decreet ouderenbeleid functioneren, hebben ook als opdracht na te gaan op welke manier nieuwe woon- en zorgconcepten in de regelgeving kunnen worden geïntegreerd. Zij hebben zich laten inspireren door het rapport van het project 'nieuwe woonvormen' dat door het platform wonen voor ouderen is opgesteld. De initiatiefnemers zullen worden uitgenodigd om hun project te komen voorstellen.

Een belangrijk uitgangspunt is de mate waarin zij erin slagen om de zorg naar de oudere te brengen. Voor de begroting 2001 heb ik in een luttele tien miljoen frank voorzien, waarnaar u hebt verwezen. Dat is niet veel, maar het is een begin om demonstratieprojecten in de residentiële ouderenzorg kansen te geven. Voorzieningen die nu in het kader van het VIPA een voorstel indienen, kunnen hierdoor extra middelen krijgen bovenop de normering van het VIPA. De door een deskundige commissie geselecteerde demonstratieprojecten kunnen worden meegenomen als goede praktijkvoorbeelden in de verdere uitwerking van het nieuwe decreet op de ouderenzorg.

Vogels

Wat andere projecten in het thuiszorgdecreet betreft, zijn er voor dit jaar projectsubsidies voorzien omtrent de thema's 24 uur op 24 ADL-assistentie, samenwerking in de thuiszorg en de eerstelijnsgezondheidszorg evenals psychologische steun voor mantelzorgers.

Ik denk dat ik uw belangrijkste vragen heb beantwoord. Het is raadzaam dat de commissie na Pasen meer tijd uittrekt om te debatteren over de bakens die vorige vrijdag werden voorgesteld. Deze bakens werden eigenlijk meegegeven als een soort huiswerk aan de zeven werkgroepen die van start zijn gegaan.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Het zou een goede zaak zijn als we dit debat nadien houden.

Mevrouw de minister, ik zou twee punctuele vragen willen hernemen. Is in een financieel groeipad voorzien ? Met 10 miljoen frank kan men een kleine demonstratie geven. De gemeenten en organisatoren vragen zich echter af hoe ze in de toekomst nieuwbouw moeten realiseren, of er middelen beschikbaar zullen zijn, enzovoort.

Inzake de evaluatie van het thuiszorgdecreet hebt u het enkel gehad over gezinszorg en poetsdiensten waar jongeren aan meewerken. Zijn er dan in de andere dienstverleningen geen jongeren of werd dit niet onderzocht ?

Minister Mieke Vogels : Er moet in een financieel groeipad worden voorzien. Als men het heeft over nieuwe woon- en zorgprojecten, dan moet echter ook de sociale huisvesting een bijdrage leveren. De enveloppe die binnen het VIPA voorhanden is, moet men binden aan een aantal kwalitatieve criteria. Men moet dus ook de bestaande middelen heroriënteren.

De administratie zal de evaluatie van de thuiszorg rond juni afronden. Ik heb reeds de eerste cijfers gegeven. De andere gegevens worden nog onderzocht.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de erkenning van het Toegankelijkheidsbureau van Limburg als kenniscentrum

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Janssens tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de erkenning van het Toegankelijkheidsbureau van Limburg als kenniscentrum.

Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, goed anderhalf jaar heeft minister Vogels een symfonie voorgesteld waarbij ze de preventiesleutel aan elke notenbalk heeft gehangen. Preventie was ook in het domein van de gelijke kansen binnengeslopen.

Mevrouw de minister, in uw beleidsnota wordt ook aandacht geschonken aan toegankelijkheid. U schrijft daarin : 'Het Vlaams steunpunt Toegankelijkheid binnen de cel Gelijke Kansen in Vlaanderen wordt verder ontwikkeld om ervoor te zorgen dat alle diensten binnen de Vlaamse Gemeenschap meehelpen om de samenleving toegankelijker te maken. Dit beleid streeft zowel naar een fysiek toegankelijke leefomgeving als naar een toegankelijk informatieaanbod. Het Vlaams steunpunt Toegankelijkheid doet dienst als draaischijf bij het verzamelen, inventariseren en ontsluiten van informatie over initiatieven van de Vlaamse overheid én van de intermediären die in Vlaanderen op alle echelons werkzaam zijn. Voor de uitbouw van dit steunpunt wordt nauw samengewerkt met de intermediären. Ze zullen worden ondersteund en geresponsabiliseerd voor de rollen die ze op alle niveaus spelen. De minister voorziet in een toegankelijkheidsbureau per provincie. Via haar verticale bevoegdheid en met behulp van projectsubsidies zal ze investeren in duurzame projecten'.

Mevrouw de minister, u hebt die projectsubsidies het afgelopen jaar toebedeeld aan de twee bestaande toegankelijkheidsbureaus, namelijk in het Waasland en Hasselt. We zitten nu volop in de investeringsfase voor duurzame projecten. Uw recente conceptnota inzake provinciale steunpunten Toegankelijkheid is overwegend gericht naar informatie en sensibilisering, terwijl er een grotere nood is aan technische en inhoudelijke componenten op Vlaams niveau. Op dit ogenblik bestaat er nog geen algemeen overkoepelend centrum waar men terecht kan voor normen en kwaliteitscriteria, ook niet waar ze kunnen worden ontwikkeld. In de

Janssens-Vanoppen

voorgestelde structuur van de conceptnota lijkt er geen ruimte te zijn voor onderzoek en ontwikkeling.

Het is betreurenswaardig dat men de resultaten van het onderzoek van de RUG nog niet volledig heeft bestudeerd en nog minder ingepast. Toch werd de provinciale steunpuntenstructuur al vastgelegd en zelfs opgelegd.

Mevrouw de minister, ik wens de aandacht te vestigen op de verdienste, het werk en de bekwaamheid van het Toegankelijkheidsbureau van Hasselt. Men zou het in aanmerking moeten nemen voor een erkenning en subsidiëring als kenniscentrum. Het centrum vervult een ware pioniersfunctie. U zegt in de nota dat de functie van de organisatie zich beperkt tot het geven van bouwtechnische en architectonische adviezen. We weten dat het Toegankelijkheidsbureau dit gegeven eigenlijk overstijgt. Er werden al meer dan 900 informatievragen per jaar beantwoord. Er is een expertise aanwezig inzake het onderzoek van gebouwen. Het centrum heeft al meer dan 500 publieke gebouwen onderzocht. Het gaat om alle gemeentehuizen in de provincie Limburg, OCMW's, sporthallen en zwembaden, de toegankelijkheid van de NMBS-structuur en de samenwerking met Toerisme Vlaanderen.

Het centrum geeft bovendien nog individueel advies, onder andere inzake de woonaanpassing of de inrichting van een omniparcours. In Heusden-Zolder werd dat op een deskundige wijze gedaan. Vroeger werd hiervoor een toelage gegeven door het Vlaams Fonds. Deze budgetten zijn nu allemaal weggefallen. Het bureau moet nu de dienstverlening verzorgen met de eigen – beperkte – middelen. Een mogelijkheid zou erin kunnen bestaan de kosten door te rekenen naar de aanvrager. Het perspectief is dan echter totaal anders. De dienstverlening wordt hierdoor ook minder aantrekkelijk. Er staan nochtans heel wat mensen op de wachtlijst van het Toegankelijkheidsbureau.

Het grote knelpunt is natuurlijk dat er na verloop van tijd een zekere versnippering is ontstaan. Platformwerking op provinciaal niveau lijkt echter geen oplossing te bieden. Men zou de zaken beter moeten structureren, zeker wat de wettelijke reglementering betreft voor bouwprojecten, het uitwerken van normen en richtlijnen, het bundelen van verworven expertise en deskundigheid, richtlijnen en werkinstrumenten. Het Toegankelijkheidsbureau is vragende partij voor een onafhankelijk, diepgaand en objectief onderzoek naar wat er in

het werkveld gebeurt. Het is jammer dat die structuren ondertussen reeds vastliggen. Het zou beter zijn eerst het onderzoek te laten gebeuren en achteraf aan de hand van de bevindingen de structuur op te bouwen. Nu is echter het omgekeerde gebeurd.

Het is jammer dat men ten dele is voorbijgegaan aan de expertise en de internationale uitstraling, die vanuit het Toegankelijkheidsbureau gedurende de voorbije negen jaar zijn opgebouwd.

Het verontrust mij dat er bij de totstandkoming van de conceptnota blijkbaar contact is geweest met de verschillende provinciebesturen behalve met dit van Limburg. Als dit inderdaad klopt, vind ik dit heel bizar. Het is immers precies in deze provincie dat de toegankelijkheidsgedachte via het Toegankelijkheidsbureau gezicht en body heeft gekregen tijdens de voorbije jaren.

Mevrouw de minister, in welke mate overweegt u om het Toegankelijkheidsbureau daadwerkelijk te erkennen als kenniscentrum? Ik plaats dit in de filosofie van uw nota waarin u zegt duurzame projecten te willen erkennen. Met welke elementen wordt de uitwerking van een provinciale steunpuntenstructuur gerechtvaardigd zonder dat daar een degelijk onderzoek aan is voorafgegaan? Op welke wijze wenst u zelf als bevoegd minister tegemoet te komen aan de bestaande dringende nood aan individuele adviezen inzake woningaanpassing? Het Toegankelijkheidsbureau kan hieraan op dit ogenblik niet meer tegemoetkomen gezien de financiële situatie waarin het verkeert.

De voorzitter : Ik veronderstel dat niemand het mij zal kwalijk nemen dat ik ook even het woord neem in verband met dit punt. Ik zit helemaal op dezelfde lijn als mevrouw Janssens. Mevrouw de minister, ik zou ook graag weten in welke mate u iets zult doen voor het Toegankelijkheidsbureau. Ik betreur dat over dit onderwerp wordt gediscussieerd nu de begroting is goedgekeurd, want we hadden bij de begroting een amendement ingediend om dit wat te verduidelijken. Hieromtrent zullen we dan ook aan hetzelfde touw trekken.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, ik heb slechts één provincie samen met de dienst Gelijke Kansen zelf bezocht, en dat is de provincie Limburg. Ik heb het Toegankelijkheidsbureau samen met de vertegenwoordigers van de Bestendige Deputatie en de gouverneur zelf bezocht.

Vogels

Een en ander paste in een brede prospectie van de bestaande organisaties die werken omtrent toegankelijkheid. Deze prospectie werd het voorbije jaar door het Vlaamse Steunpunt voor Toegankelijkheid – dus door mijn diensten Gelijke Kansen – uitgevoerd. Het feit dat wij Limburg niet betrokken zouden hebben in onze actie, is totaal uit de lucht gegrepen. Ik heb trouwens alle gedeputeerden die bevoegd voor welzijn eind februari op mijn kabinet uitgenodigd. Ik zal hen opnieuw ontvangen op 17 april, wanneer de verdere uitbouw van de provinciale toegankelijkheidssteunpunten op de agenda staat. In die zin wil ik rechtzetten dat ik Limburg zeker niet vergeet. De Limburgers waren immers aanwezig op de eerste vergadering en ze zullen er zeker ook op de tweede vergadering zijn.

De provinciale steunpuntenstructuur, zoals in de conceptnota wordt voorgesteld, is dus gebaseerd op een ronde door Vlaanderen. Die structuur omvat alle initiatieven inzake toegankelijkheid en een inventarisatie van wat binnen de verschillende provinciale besturen op dit moment gebeurt inzake toegankelijkheid. Verder is een en ander ook gebaseerd op de resultaten van een verkennende studie rond de 'Toegankelijkheid van de bebouwde leefomgeving in Vlaanderen'. Dit onderzoek is uitgevoerd door onder meer het Toegankelijkheidsbureau van Limburg.

Deze beide ingangspoorten hebben ons ervan overtuigd dat er bovenal enorme behoefte is aan coördinatie op het werkveld. Hiertoe komt er best een gestructureerde platformwerking op provinciaal niveau tot stand. Het Vlaamse niveau is hiervoor te groot en het lokale niveau te klein. De interesse hiervoor vanuit de verschillende provincies heeft ons ertoe doen besluiten om een nauwe samenwerking met de provincies tot stand te brengen.

Deze provinciale steunpunten zullen zich trouwens niet enkel richten op het noodzakelijke aspect van informeren en sensibiliseren, ze zullen ook verantwoordelijk zijn voor de coördinatie en organisatie van alle organisaties die zich in hun provincie bezighouden met toegankelijkheid. We willen uiteindelijk komen tot een kwalitatieve toegankelijkheidswerking die gedragen wordt door de gebruiker zelf, uiteraard met input vanuit verschillende kanalen. Het is die samenwerking die we op provinciaal niveau beogen.

Ik wil de kwaliteit van de werking van het Toegankelijkheidsbureau in Hasselt zeker niet in vraag

trekken. Het krijgt een aparte welbepaalde plaats binnen de structuur van de nota die ik aan de Bestendige Deputatie heb voorgelegd. De taakbeschrijving gaat duidelijk verder dan een architectonische adviesverlening.

Het is belangrijk dat ik de verantwoordelijke gedeputeerden betrek bij de erkenning van het proces van het Toegankelijkheidsbureau in Limburg. Ik denk bijvoorbeeld aan het IPW, dat ook nominatief gesubsidieerd wordt in Oost-Vlaanderen en aan beginnende initiatieven die ook in Antwerpen zijn ontstaan om zelf een bureau op te richten. Het is dus heel belangrijk dat ik alle provinciale besturen meekrijg in dit proces.

Ik voel dat daar wat onderlinge concurrentie bestaat, die in een eerste vergadering ten dele is uitgepraat. Ik hoop die overlegronde te kunnen afronden op 17 april. Hiertoe dienen alle bestendige afgevaardigden de positie van het Toegankelijkheidsbureau te Hasselt, dat ver vooruit is wat betreft advies over woningaanpassing, te erkennen. Ik hoop dat zij de rol van het Toegankelijkheidsbureau eveneens zullen erkennen in hun contacten met bureaus die advies moeten verlenen.

Wij hebben dit op stapel gezet vooraleer het aan de RUG gegeven onderzoek werd uitgevoerd. Ik meende immers dat er reeds voldoende onderzoek was verricht. De provincies starten nu met nieuwe gedeputeerden en nieuwe bezems vegen altijd goed schoon. Daarom dacht ik dat het moment geschikt was om de provincies te strikken voor een samenwerking met de Vlaamse overheid. Daardoor zou het hele toegankelijkheidsproces in Vlaanderen nog tijdens dit zittingsjaar een grote stap vooruit kunnen zetten.

Het onderzoek dat op dit moment aan de RUG loopt, heeft als bedoeling een inventarisatie van toegankelijkheidsinitiatieven te maken in het verlengde van de verdere concrete uitbouw van de provinciale steunpuntenstructuur. Deze provinciale steunpuntenstructuren zijn dus een ankerpunt waar ik zeker niet meer van afzie, vermits hierover voldoende voorafgaand onderzoek werd verricht.

Wat betreft de tegemoetkomingen in de kosten voor de aanpassing van de individuele woning, is het de bedoeling het Toegankelijkheidsbureau van Hasselt opnieuw een functie te geven in het kader van de hervorming van de individuele materiële bijstand. Hierover spraken we al een paar keer, onder meer in het kader van de begroting. Inzake gespecialiseerd advies in het kader van de individuele materiële bijstand zouden we aan de betrokke-

Vogels

nen immers een budget geven dat zij kunnen besteden aan een door het Vlaams Fonds gemachtigd Bureau dat als expert kan optreden.

Het Toegankelijkheidsbureau in Hasselt heeft op het vlak van woonaanpassing een expertise bereikt die inderdaad vrij uniek is in Vlaanderen. Daarom ga ik ervan uit dat het deze erkenning uiteraard van het Vlaams Fonds zal verkrijgen. Op die manier zal het per act een deel subsidie krijgen in functie van de subsidies individuele materiële bijstand. Die worden toegekend aan individuen met betrekking tot de woningaanpassing.

Wij zitten in een positief en dynamisch proces. Ik denk dat de hele positie van het Toegankelijkheidsbureau in Hasselt volgend jaar duidelijker, steviger en solider zal zijn. Die mensen zullen een erkenning hebben voor hun expertise door de verschillende provinciale steunpunten en bovendien ook voor het Vlaams Fonds in het kader van de herwerkte individuele materiële bijstand. Voor hun andere opdrachten die ze op dit moment uitvoeren voor de NMBS, voor De lijn, enzovoort ontvangen ze ook een vergoeding. Ze stellen hun expertise ter beschikking, maken een dossier en worden vergoed door de betrokken administratie. Als de informatieve en sensibiliserende taak van de provinciale steunpunten ten aanzien van de gemeenten op volle toeren zal draaien, zullen de vragen die bij het Toegankelijkheidsbureau toekomen ook groter worden. Het Bureau zal – uiteraard tegen betaling – advies geven voor aanpassing van openbare gebouwen en openbare domeinen in de verschillende lokale besturen.

Ik denk dat de toekomst van het Toegankelijkheidsbureau er rooskleurig uitziet, maar ik vrees dat men te weinig gelooft in de dynamiek die er momenteel op stapel staat.

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Mevrouw de minister, die dynamiek komt ontegensprekelijk tot stand. We ervaren dat allemaal in de eigen gemeente waar een adviesraad is inzake de toegankelijkheid.

Het is echter ook geweten dat men alles niet alleen aankan. U zegt dat de gebruiker zelf zeer veel kan inbrengen. Dat klopt. Men mag hem echter ook niet overschatten. In mijn gemeente was er bijvoorbeeld een zeer goede adviesraad waarin zeer geëngageerde mensen werkten. Uiteindelijk heeft men

echter iemand nodig die de voorstellen technisch vertaalt en bestekken uitwerkt. Een ervaringsdeskundige is daar niet bevoegd voor.

Ik begrijp uw standpunt over de provinciale platformwerking. Er is inderdaad nood aan coördinatie. Wat is echter het domein waarop het steunpunt zich zal ontwikkelen ? Voor de expertise moet men dan toch weer langs gaan bij een gespecialiseerd centrum zoals het Toegankelijkheidsbureau. U hoopt vanuit de provincies met de gedeputeerden de zaken voor elkaar te krijgen. Dat is natuurlijk iets. Daarmee kan men echter niet overleven, daarmee kan men de vakmensen niet betalen. Ik hoop dat men het centrum niets tekort zal doen. Het is uiteindelijk niet zo belangrijk in welke provincie een bepaald kenniscentrum zich bevindt. Het komt er enkel op aan dat men weet waar men terecht kan voor bepaalde vragen. De Vlaamse overheid moet voldoende steun geven aan het kenniscentrum. Dit is onontbeerlijk, ongeacht de nodige goodwill.

Mevrouw de minister, ik heb er alle vertrouwen in dat u op 17 april al uw gewicht zult gebruiken om een goede toekomst inzake de toegankelijkheid in het algemeen te verzekeren. Dat is uiteindelijk het belangrijkste. Het erkennen van een expertisecentrum is daarbij onontbeerlijk.

Minister Mieke Vogels : U mag erop rekenen dat ik mijn gewicht in de schaal zal gooien.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het persoonlijk assistentiebudget

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het persoonlijk assistentiebudget.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, we hebben over dit onderwerp een vrij uitgebreide bespreking gehouden. Ter gelegenheid van die bespreking heb ik gevraagd hoe de mensen worden verwittigd. In het geheel van de criteria speelden er immers verscheidene elementen mee. Zo was de rangorde van

Becq

indienen één van de zaken om te beslissen of een budget werd toegekend of niet. Mevrouw de minister, toen ik u vroeg hoe men de mensen eigenlijk informeerde, antwoordde u daarop dat dit gebeurde via het Vlaams Fonds.

Een aantal mensen hebben toen gezegd dat ze die informatie niet kregen. In mijn gemeente spraken sommige mensen me – toevallig – aan en toonden me een klein artikel in één of andere krant. Ze vroegen of ze ook in aanmerking kwamen. Dit was de aanleiding om een week na de bespreking een vraag om uitleg in te dienen, specifiek over de timing. De voorzitter heeft me gevraagd om dit niet te doen net na de bespreking. Ik heb toen een brief gestuurd, waarop ik echter geen antwoord heb gekregen. Ik heb toen toch maar mijn vraag om uitleg ingediend. De zaak komt dan ook heel wat later aan bod dan de bedoeling was.

Eenzijds is er het persoonlijk assistentiebudget, waarvan het aantal beperkt is. Anderzijds moet men alle mensen een kans geven en ervoor zorgen dat iedereen mee is. Eén van de bekommernissen van de CVP is dat als er budgetten ter beschikking worden gesteld om de autonomie en zelfredzaamheid van de mensen te bevorderen, men niet diegenen mag vergeten die wat trager zijn of het moeilijker hebben. Informatie via de geëigende kanalen komt bijvoorbeeld niet altijd bij de betrokkenen terecht.

Mevrouw de minister, wat is de deadline voor de aanvraag van een persoonlijk assistentiebudget om in aanmerking te komen? Hoe heeft men die deadline bepaald? Wanneer en hoe werden alle personen met een handicap geïnformeerd? Dit is een moeilijk punt. Zo zijn er heel wat categorieën van mensen met een handicap. De enen hebben het geluk in een automatisch bestand te zitten en worden verwittigd over de mogelijkheid om een pasje te krijgen. Anderen zitten in een fichebak en weten van niets. Degenen die geen beroep doen op het Vlaams Fonds maar een tegemoetkoming krijgen via het federale niveau, vallen helemaal uit de boot.

Hoe worden de gehandicapten geïnformeerd over het bestaan van een persoonlijk assistentiebudget, de criteria, de wijze waarop men een aanvraag moet indienen en de deadline? Men moet trachten mensen vanuit voorzieningen een aanvraag te laten indienen. Ik denk daarbij aan voorzieningen waar mensen quasi permanent verblijven omdat daar uiteindelijk de vraag leeft. Hoeveel aanvragen wer-

den ingediend vanuit een voorziening en om welke voorziening gaat het? Zijn er herschikkingen van de middelen mogelijk?

De voorzitter: Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, de informatie van de mensen met een handicap is op een zeer zorgvuldige manier gebeurd. We wisten dat we geen valse verwachtingen mochten creëren en dat we aan iedereen duidelijk moesten maken wat de nieuwe mogelijkheden zijn van het persoonlijk assistentiebudget. We hebben eerst en vooral op 20 december iedereen aangeschreven die tot dan toe al een aanvraag had ingediend voor een persoonlijk assistentiebudget. Dit gebeurde drie werkdagen na de goedkeuring door de regering. Ze hebben het PAB-besluit ontvangen en een in mentaal opgestelde samenvatting van dit besluit. Ze kregen ook een aanvraagformulier. In de begeleidende brief werd verwezen naar de noodzaak om hun aanvraag te heractiveren. Diegenen die in het systeem zaten en diegenen die een aanvraag hadden ingediend, moesten dus hun vraag opnieuw indienen.

– *Mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Op dezelfde datum hebben we alle door het Vlaams Fonds erkende multidisciplinaire diensten aangeschreven, evenals de door het Vlaams Fonds erkende voorzieningen, de budgethoudersverenigingen en alle erkende adviserende gehandicaptenorganisaties.

Op die manier werden personen met een handicap geïnformeerd. Verder hebben we ook gezorgd voor informatie op het internet. Sinds 20 december is er ook een gratis telefoonnummer waar personen kunnen vragen naar informatiepakketten of uitleg. U hebt zelf al verwezen naar verschillende kranten, tijdschriften, weekbladen en het handblad van het Vlaams Fonds waarin artikels over het PAB verschenen. Zelf hebben wij altijd aan betrokken journalisten gevraagd om er het gratis telefoonnummer bij te vermelden, wat helaas niet altijd is gebeurd maar wel altijd gevraagd.

Mensen die belden naar de PAB-lijn, kregen een infopakket toegestuurd inclusief de nodige aanvraagdocumenten. Op dat PAB-aanvraagformulier staat trouwens uitvoerig omschreven hoe en door wie het formulier moet worden ingevuld en ondertekend. Ook de adressen van de provinciale afdelingen staan erop om mensen te helpen bij het invullen van dergelijke papieren.

Vogels

Elke persoon kan om het even wanneer een PAB aanvragen. De persoon moet dit doen aan de hand van een PAB-aanvraagformulier, eventueel aangevuld met een A001-formulier. Dat is het formulier om bij het Vlaams Fonds binnen te geraken in geval van een eerste aanvraag. De documenten zijn verkrijgbaar bij het Vlaams Fonds en in elk door het Vlaams Fonds erkende multidisciplinaire team. Ook veel OCMW's en gemeentehuizen beschikken over deze formulieren voor de aanvraag van het PAB.

De ondertussen geïnstalleerde deskundigencommissie moet bij het toekennen van de budgetten, die voor dit jaar uiteraard beperkt zijn, rekening houden met de programmatie en prioriteitenregeling zoals die in het besluit is omschreven. De eerste groep aanvragers zijn personen met een handicap die voor 31 januari 2001 hun PAB-aanvraagformulier indienden. Aan deze groep mensen werd door de provinciale afdelingen van het Vlaams Fonds gevraagd om naar een door het Vlaams Fonds erkend multidisciplinair team te gaan dat gespecialiseerd is inzake het PAB, kortweg PAB-MDT's genoemd. Zodra de inschalingsverslagen van deze groep zijn opgesteld, kan de deskundige commissie budgetten toekennen. Als hierna nog plaatsen vrij zijn, zal de tweede groep worden gecontacteerd. Er is dus geen deadline bepaald om de aanvraag tot het bekomen van een PAB in te dienen. Wel is er een eerste groep aangeduid opdat de deskundige commissie de budgetten zou kunnen toekennen volgens artikel 5 van het PAB-besluit.

Uit de eerste groep vragen, die werden ingediend op 31 januari 2001, blijkt dat 188 personen met een handicap op het ogenblik van de aanvraag in een residentiële of semi-residentiële voorziening ingeschreven zijn. Dit doet op het eerste zicht geloven dat we op die manier inderdaad kunnen beantwoorden aan de 150 verschuivingen, zoals bepaald in het besluit. Ik weet op dit moment nog niet om welk type voorzieningen het gaat. Hiervoor wacht ik op het verslag van de deskundige commissie.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Alhoewel ik het geen echte residentiële mag noemen, gaat het niet om dagopvang, semi-residentiële of dergelijke.

Minister Mieke Vogels : De semi-residentiële zitten hier ook bij, samen met de residentiële. Ik bezit hierover nog geen details omdat ik wacht op

het verslag van de deskundige commissie. Indien zou blijken dat we ondanks de 188 aanvragen toch niet komen aan de 150 voorbehouden plaatsen zullen we het budget uiteraard moeten herschikken. Ik heb echter de indruk dat we er wel aan zullen komen. Dit is een goede zaak vermits we op die manier toch 150 plaatsen creëren voor mensen die nu op de wachtlijsten staan.

Mevrouw Sonja Becq : Ik vind dit wel een belangrijk punt dat mij niet altijd even duidelijk was. Een andere bekommernis is dat een en ander op een goede manier en vlot kan verlopen. We hebben over deze aangelegenheid ook nog de discussie gevoerd of we de gewilde snelheid wel kunnen behalen, vooral omwille van budgettaire redenen.

Minister Mieke Vogels : Het uitgeven van deze budgetten vormt dit jaar geen enkel probleem en is zelfs mogelijk binnen de afgesproken termijn. Het is natuurlijk een enorm vernieuwende manier om te gaan met een toekenning aan een bepaald persoon. Zoals we daarstraks bij de ouderenzorg zeiden, moeten we niet alleen rekening houden met het verminderd zelfzorgvermogen, maar de hele omgeving mee in kaart brengen. Twee personen met eenzelfde graad van verminderd zelfvermogen kunnen een ander PAB-budget hebben. Er moet echt naar de juiste vorm worden gezocht, ook voor de PAB-MDT's en voor de deskundigencommissie. Deze eerste groep dossiers moet op een zorgvuldige, kwalitatieve manier worden afgehandeld omdat die het spoor zullen trekken ten aanzien van de toekomst.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvang van slachtoffers van mensenhandel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvang van slachtoffers van mensenhandel.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, ik betreur dat mijn interpellatie is omgezet in een vraag om uitleg. Het gaat immers om een belangrijk probleem, en het leek me dan ook goed om hier en daar de puntjes op de i te zetten.

Ik lees even voor uit het vijfde jaarverslag van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen dat bij KB van juli 1995 de opdracht heeft gekregen een jaarlijkse evaluatie te maken van de resultaten en problemen in verband met de strijd tegen de mensenhandel. Daarin staat dat op 13 april 1995 België terecht fier mocht zijn. Het had immers net een heel arsenaal maatregelen uitgewerkt voor de bestrijding van de mensenhandel : de strafwet maakte een heel ruime interpretatie van het concept mensenhandel mogelijk, er kon een specifiek verblijfsstatuut worden toegekend aan de slachtoffers van mensenhandel die aan het onderzoek willen meewerken en er werden drie onthaalcentra opgericht die gespecialiseerd zijn in de begeleiding van deze slachtoffers. Om deze verbeteringen werden we in het buitenland benijd.

Wat gebeurt er nu concreet ? In datzelfde verslag staat op bladzijde 148 bij de besluitvorming dat er geen tekort is aan problemen. Een van de grootste problemen betreft de slachtoffers. Verder staat er dat de essentiële rol en het nut van de onthaalcentra niet langer moeten worden aangetoond, niet alleen omwille van de aangemelde gevallen maar ook door de resultaten van de begeleiding. Nochtans blijkt niet alleen uit het verslag van het Centrum, maar ook uit dat van de regering, dat de getuigenissen van de slachtoffers doorslaggevend zijn in het vervolgen van de inbreuken op de wet op de menshandel. Tot slot staat in de laatste alinea van het verslag : 'We kunnen het enkel betreuren dat de drie onthaalcentra nog steeds niet over structurele financiële middelen beschikken. Naar onze mening moet de regering dringend haar verantwoordelijkheden opnemen en de drie onthaalcentra een fatsoenlijke en structurele financiering bieden waarmee ze onder de best mogelijke voorwaarden de wettelijke opdracht kunnen vervullen die hen werd toevertrouwd in het kader van de strijd tegen de mensenhandel.'

In zijn toespraak tot de overheden heeft ook de koning aandacht gevraagd voor het fenomeen van de mensenhandel. Ondanks de vele initiatieven in opvolging van de parlementaire onderzoekscommissie en de totstandkoming van wat toen doorging als een modelwetgeving, is het fenomeen de jongste jaren in omvang toegenomen, en is er derhalve een diepe kloof ontstaan tussen beleid en middelen. De koning deed een oproep om van de

strijd tegen elke vorm van mensenhandel een prioriteit te maken. Hij vroeg dat we alles in het werk zouden stellen om de slachtoffers te reïntegreren en hen concrete alternatieven te bieden.

De parlementaire onderzoekscommissie heeft een aantal bevindingen gedaan die een weerslag hebben op de materies die onder de bevoegdheid van de gemeenschappen en gewesten vallen. Van een coherente en gelijkmatige aanpak van de mensenhandel wordt weinig werk gemaakt. Vooral de slachtoffers, zeker als het personen met een vreemde nationaliteit betreft, zijn hiervan de dupe. De aanbeveling van de onderzoekscommissie om hen een verblijfsstatuut te verlenen, zowel om humanitaire redenen als in het kader van de bestrijding van de mensenhandel en de te voeren gerechtelijke procedures, wordt zeer ongelijk toegepast. Per parket wordt er anders gereageerd.

Tijdens een recente hoorzitting verklaarden de drie organisaties voor de opvang van slachtoffers van de mensenhandel dat zij 'via een institutioneel klunen op zoek moeten gaan naar geld dat hen met moeite toelaat hun taak uit te oefenen.' Bovendien zou dit geld met moeite volstaan om de personeelskosten op te vangen. Er is dan ook dringend een structurele financiering nodig.

In een verslag over de financiering mensenhandelwerking lees ik : 'Om het opvanghuis te beheren wordt een deel van de levensminima van de cliënten gebruikt. Die levensminima worden voorgefinancierd door het opvanghuis en nadien teruggevorderd van het federale ministerie van Maatschappelijke Integratie.' Ik hoef daarbij niet te verwijzen naar de dotatie van de Nationale Loterij. Het kan toch niet dat een probleem dat als maatschappelijk belangrijk wordt erkend, op die manier wordt gefinancierd.

Ik wil ook nog even ingaan op een paar andere zaken om op het belang te wijzen van de werking en de opvang van slachtoffers. Dit is trouwens een volledig Vlaamse bevoegdheid.

De kwaliteit van die opvang is ontzettend belangrijk voor de betrokken persoon. De overheid heeft voor hem meestal niet veel waarde. Het beeld dat de betrokkenen daarover hebben is soms zeer vertekend door de economische en leefomstandigheden in het land van herkomst. Ook hier kan hij niet altijd op een rechtvaardige en menswaardige opvang rekenen. Het is onze eerste opdracht om de rol van de overheid opnieuw te valoriseren, waarbij de wetgeving wordt gehandhaafd en de georganiseerde misdaad, waaronder mensenhandel en -

Merckx-Van Goey

smokkel valt, te bestrijden. De overheid moet effectief haar rol opnemen. Ze moet ook bescherming bieden, het vertrouwen herstellen en de nodige zorg bieden.

De opvangcentra kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Na doorverwijzing geldt dit ook voor onze centra algemeen welzijnswerk. Het is echter ontzettend belangrijk om hiervoor in een structurele en voldoende, rechtmatige financiering te voorzien. De processen van mensenhandel en de frauduleuze praktijken wijzigen immers constant, net zoals de vorm. Het boek van de heer De Stoop was de aanleiding voor de oprichting van de onderzoekscommissie. Het ging vooral om vrouwenhandel en vrouwen die in de prostitutie terecht kwamen. De jongste berichten wijzen erop dat ook in de sport een groot probleem bestaat.

Het moet mogelijk zijn dat de opvangcentra flexibel zijn qua begeleidingsformules. Ze moeten juridische opvang kunnen bieden. Het komt het er dikwijls op aan de betrokkenen een woonrecht in het opvangcentrum of elders te geven. Men moet zorgen voor begeleiding, niet alleen omwille van het algemeen welzijn. Vaak komen er immers trauma's uit het verleden naar boven. Het is ten slotte ook onze taak om vorm te geven aan het – penibele – bestaan van deze mensen en met hen toekomstplannen te maken in functie van hun situatie.

Mevrouw de minister, weet u waarom er ongerustheid bestaat en waarom de opvangcentra een noodkreet hebben geslaakt over de financiering en de werking? Wat zult u daaraan doen? Wat zijn de middelen? Welke middelen werden besteed sedert het systeem op punt is gesteld? Wat is precies de mogelijke hulpverlening? Hoe kan men zorgen voor de psychologische begeleiding?

Naast de mensenhandel is er nu ook de asielproblematiek. De slachtoffers zijn steeds jonger. Is in specifieke opvang voorzien voor die groep? Vindt men ze terug in de bijzondere jeugdzorg of in de opvangcentra? Ik heb onlangs vernomen dat jonge meisjes door het gebrek aan constante begeleiding vrij snel, dikwijls de dag nadien, weer in het milieu waren verdwenen. Bent u op de hoogte van deze feiten?

Ik heb ook een vraag over de contacten met de diensten van Binnenlandse Zaken. Participeren de opvangcentra in de cel Mensenhandel? Als men wil coördineren, moet men ze daarbij betrekken. Wat zijn de implicaties van de politiehervorming?

Krijgen die diensten bijkomende ondersteuning? Hoe denkt u, als minister bevoegd voor de slachtofferopvang, uw bemiddeling ten voordele van slachtoffers van mensenhandel aan te wenden?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik ben inderdaad op de hoogte van de ongerustheid van de opvangcentra over hun financiering en hun werking. Dat is logisch, want de opvangcentra bevinden zich op het snijvlak van verschillende bevoegdheden, zowel Vlaamse als federale. Ik ben ervan overtuigd dat de samenwerking tussen de diverse overheden moet worden geoptimaliseerd, maar hier kom ik later op terug.

Specifiek voor de opvang van slachtoffers van mensenhandel worden in België drie centra gesubsidieerd. Dat zijn Surya in Luik, Payoke in Antwerpen en Pagasa in Brussel. In Vlaanderen bestond tot voor kort ook een basisnetwerk voor de opvang van slachtoffers van mensenhandel, waarbij verschillende centra voor slachtofferhulp een beperkte subsidie van 100.000 frank op jaarbasis ontvingen om slachtoffers tijdelijk op te vangen en toe te leiden naar gespecialiseerde opvang in Payoke.

Bij een evaluatie van de subsidie voor de dienst slachtofferhulp, hebben we gemerkt dat in feite niets met het geld is gebeurd. Daarom heeft het Impulsfonds, via de Nationale Loterij, een nieuw project goedgekeurd, waardoor het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk één voltijds personeelslid krijgt toegewezen : een netwerkontwikkelaar. Hij of zij moet instaan voor de toeleiding van de doelgroep van de reguliere voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de hulp- en dienstverlening op de diverse terreinen die vermeld zijn in het protocol. Die terreinen zijn het algemeen welzijnswerk, de OCMW's, de basiseducatie, de arbeidstoeleiding en de integratiesector. Ook Payoke en Pagasa worden daartoe bijkomend gesubsidieerd voor één halftijds personeelslid, dat moet instaan voor de toeleiding van hun cliënten naar de hulp- en dienstverlening in de directe periferie van de opvangcentra. De bestaande subsidie werd met andere woorden verhoogd en opnieuw georiënteerd met de bedoeling het protocol wat beter werkbaar te maken.

Inzake de subsidiëring door de Vlaamse Gemeenschap wordt Payoke sinds 1995 gesubsidieerd voor één voltijds equivalent coördinator en drie hulpverleners voor het residentieel opvangcentrum voor slachtoffers van mensenhandel. Daarnaast beschikt Payoke over een onrechtstreekse subsidië-

Vogels

ring voor vijf Gesco's. Twee ervan staan in voor de ambulante begeleiding van slachtoffers van mensenhandel. Payoke maakt bovendien deel uit van het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk De Terp. Daardoor is er dus ook sprake van een structurele erkenning en ondersteuning door de Vlaamse overheid.

De hulpverlening omvat naast de residentiële opvang en materiële ondersteuning ook de psychosociale begeleiding van deze mensen. Gemiddeld worden jaarlijks 150 tot 200 personen opgevangen. Ik moet echter toegeven dat de personeelsbezetting niet toelaat om een in 24-urenpermanentie te voorzien. Dat is echter evenmin het geval in de meeste andere residentiële opvangcentra. Door het optimaliseren van het netwerk van OCMW's zal een en ander in de toekomst beter worden georganiseerd. Ook deze centra beschikken immers over crisisopvang.

Alle erkende privé-voorzieningen en gemeenschapsvoorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand staan open voor de opvang van minderjarige slachtoffers. Ook binnen het Algemeen Welzijnswerk werd voor deze groep een hulpverleningsaanbod uitgewerkt.

Eén erkende instelling richt zich specifiek tot deze doelgroep : Het Huis te Aalst. De instelling beschikt totnogtoe slechts over de capaciteit voor vijftien personen, maar er wordt in uitbreiding voorzien. Voor de logistiek kan Het Huis rekenen op steun via de Nationale Loterij. Wij voorzien in de nodige middelen voor het personeel. Het Huis wordt momenteel gesubsidieerd in het kader van de bijzondere jeugdbijstand.

Het gebeurt inderdaad dat jonge meisjes soms terugkeren naar het milieu. In een antwoord op een schriftelijke vraag heb ik de cijfers terzake ter beschikking gesteld. Het percentage is vrij hoog. De meisjes vertrekken niet als gevolg van een gebrek aan begeleiding, wel omdat de opvang in een open structuur gebeurt. U weet dat het debat hierover in Vlaanderen heel moeilijk verloopt. Bij het sluiten van een structuur denkt men immers teveel aan de gesloten asielcentra of aan gevangenis. Ik heb reeds meerdere keren opgemerkt dat het niet de bedoeling is om de samenleving te beschermen tegen de meisjes, maar dat het nodig is om de meisjes te beschermen tegen de samenleving.

De samenwerking tussen de instellingen, het ministerie van Binnenlandse Zaken en de Dienst

Vreemdelingenzaken verloopt vlot. Er is enkel sprake van enige vertraging bij het verstrekken van bepaalde verblijfsdocumenten. Die zou te wijten zijn aan de onderbezetting van de Dienst Vreemdelingenzaken. Voor wat de contacten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de diverse bevoegde overheden op federaal niveau betreft, ben ik vragende partij voor het intensifiëren ervan in het licht van een betere opvang van de slachtoffers van mensenhandel en van niet-begeleide minderjarigen. We overleggen met de federale overheid om de zaken in de toekomst op een meer gestructureerde wijze te kunnen aanpakken.

De opvangcentra participeren niet in de cel Mensenhandel van de politiediensten. Dat is trouwens niet aangewezen. De opvangcentra moeten vertrekken vanuit het belang van het slachtoffer. Het vertrekpunt van de politionele diensten is het bestrijden van de mensenhandel.

Volgens ons Vlaams beleid vallen de slachtoffers van mensenhandel onder het minderhedenbeleid. Een van de drie sporen van het minderhedenbeleid is het onthaalbeleid. Daarin zijn de slachtoffers van mensenhandel opgenomen als doelgroep voor het inburgeringsbeleid.

Aan de interdepartementale commissie voor Migratie zal ik de opdracht geven om, in samenhang met reeds bestaande initiatieven, een algemene visie te ontwikkelen voor een zorgvuldige opvang van slachtoffers van mensenhandel.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt een overzicht gegeven van de stand van zaken. De gegevens staan ook in het verslag van het centrum voor Gelijke Kansen. Het aantal slachtoffers stijgt echter. U verwijst naar de erkende centra, zoals Payoke. Als de omkadering van nu nog dezelfde is als die in 1996, zijn er toch wel enkele problemen. Het fenomeen is veel belangrijker geworden. Men is nu ook gevoeliger voor de materie, en men wil het slachtoffer helpen.

Ik betwijfel of het centrum structureel wel voldoende wordt ondersteund. Als een bijkomende persoon in het steunpunt Algemeen Welzijnswerk zich heel specifiek en uitsluitend kan bezighouden met de coördinatie en ook kan werken met voorstellen om de situatie te verbeteren, is het interessant dat we hiervan op de hoogte worden gebracht.

Merckx-Van Goey

Indien het nu niet mogelijk is om inzake deze zeer specifieke groep in een begeleiding of opvang rond de klok te voorzien, dan moet men daar in de toekomst een prioriteit van maken. Het gaat om een beperkte groep. Ze heeft echter wel nood aan zo'n permanentie.

Ik stel vast dat u vragende partij bent om meer overleg te plegen met Binnenlandse Zaken. U zult dan wel opnieuw bij die diensten moeten aandringen en vragen waar die circulaire over de aflevering van de documenten blijft. De circulaire verhuist nu van het ene bureau naar het andere. Dit was toch één van de elementen bij het veiligheids- en detentieplan. Bij gebreke aan het protocol kunnen we die zaak niet aan de feiten toetsen. Ook wat dat betreft, blijven we op onze honger.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.33 uur.*

BIJLAGE

Hierna volgt een overzicht van de mate waarin de programmatie van de thuiszorgvoorzieningen in de verschillende provincies is ingevuld (toestand 31-12-2000).

Regionale dienstencentra

	Programma- cijfer	Invulling (E)	%
Antwerpen	16	11	69%
Vl.-Brabant	10	9	90%
Limburg	8	7	88%
Oost-Vl.	13	13	100%
West-Vl.	11	11	100%
Brussel	2	2	100%
Totaal	60	53	88%

Lokale dienstencentra

	Programma- cijfer	Invulling (erk)	%
Antwerpen	148	52	35%
Vl.-Brabant	98	12	12%
Limburg	75	13	17%
Oost-Vl.	123	19	15%
West-Vl.	106	25	24%
Brussel	19	10	53%
Totaal	569	131	23%

Dagverzorgingscentra

	Programma- cijfer	Invulling (erk)	%
Antwerpen	646	220	34%
Vl.-Brabant	395	49	12%
Limburg	261	83	32%
Oost-Vl.	541	125	23%
West-Vl.	464	260	56%
Brussel	107	0	0%
Totaal	2.414	737	31%

Centra voor kortverblijf

	Programma- cijfer	Invulling (erk)	%
Antwerpen	646	80	12%
Vl.-Brabant	395	30	8%
Limburg	261	10	4%
Oost-Vl.	541	70	13%
West-Vl.	464	90	19%
Brussel	107	0	0%
Totaal	2.414	280	12%

Diensten voor oppashulp : 42

Vereniging voor gebruikers en mantelzorgers : 4

Diensten voor gezinszorg : 151
